

شرایط بسیار دشوار جنگ اقتصادی در سه‌سال گذشته در این جلسه بیان شد، ناظر به‌شدت تحریم‌ها، فشار حداکثری و کم‌کیف محدودیت‌هایی بود که به اقتصاد کشور تحمیل شد و پیامدهای نامیمونی همچون افزایش نرخ ارز را به‌دنبال داشت. بی‌تردید گرانی ارز در آن مقطع، نتیجه فشارهای تاریخی و کم‌سابقه بر اقتصاد ایران بوده و مقصود بنده نیز این بود که دولت علی‌رغم اینکه معتقد بود قیمت واقعی ارز هرگز و هرگز ۲۵ تا ۲۷ هزار تومان نیست، اما با مقاومت و تحمل تبعات تحمیلی و ظالمانه تحریم‌ها، کشور را دره کرده و در برابر اراده دولت ترامپ برای فروپاشی اقتصاد ایران، ایستاده است. «واعظی نهایتاً با تصحیح حرف قبلی متذکر شد: «بنده مجدداً به‌صراحت تأکید می‌کنم که دولت هیچ‌گاه به‌دنبال گران کردن ارز نبوده و قیمت بسالای ارز و نرخ غیرواقعی آن را یکی از موانع مهم اداره کشور و یکی از رخداد‌های تلخ در دوران مسئولیتش می‌داند. «این حرف‌های رئیس دفتر رئیس‌جمهور البته به چند علت از قوت لازم برای اصلاح حرف‌های قبلی و پوشش کامل آن برخوردار نبود و به‌عبارتی حرف‌های قبلی کار خود را کرده بود و این توضیح هم تأثیر بسیار کمی روی فضای ایجادشده داشت. این توضیحات صرف‌نظر از نوع و زمان انتشار یعنی استفاده از ابزار اینستاگرام در روز جمعه و همچنین سوای اینکه تحت چه شرایطی

صحبتهای رئیس دفتر رئیس‌جمهور درباره نرخ ارز بازتاب‌های منفی بسیاری داشت

عرض گران واعظی

در رسانه‌های مختلف تحت‌عنوان یک اعتراف بزرگ برداشت شد و تحلیل‌گرانی که پیش از این منتقد ورود دستوری به بازار بودند، حرف‌های خود را تاییدشده دیدند. البته این دست افراد یک گروه مشخص نبودند، بلکه چند طیف فکری مختلف را شامل می‌شدند، برای مثال این اعتراف در وهله اول تایید‌کننده حرف‌های افرادی از جنس عباس آخوندی بود که منتقدانه می‌گفتند نباید دولت در اقتصاد دخالت کند تا اصول لیبرالیسم رعایت و همه چیز خودبه‌خود کنترل شود. از منظری دیگر این حرف تایید‌کننده تحلیل افرادی بود که افزایش نرخ ارز را سیاست غلط و خطرناک دولت برای اداره کشور بیان می‌کرد و می‌گفتند دولت از جیب مردم برداشت می‌کند تا کشور را اداره کند. تحلیل‌هایی که چندبرابر شدن نرخ مسکن و خوردوخوکار و... مردم را نتیجه همین رفتار غلط اقتصادی تصور می‌کردند. نهایتاً این حرف موبد این هم بود که اگر دولت می‌تواند نرخ ارز را به این صورت بالا ببرد، قاعداً می‌تواند آن را به همین روش و به‌صورت دستوری کاهش دهد و طبعاً خواه‌ناخواه می‌تواند به‌عنوان یک ابزار سیاسی در دست دولت برای مدیریت افکاری عمومی مخصوصاً در ایام منتهی به انتخابات مورد استفاده قرار گیرد. این تحلیل را نایب‌رئیس اول مجلس چندوقت پیش به‌نوعی مطرح کرد و با تکذیب افراد مختلفی در دولت مواجه شد.

تصحیح اینستاگرامی، نوشدار و بعد مرگ سهراب

یک روز بعد از این حرف‌های عجیب و آواکش‌های برججم، رئیس دفتر رئیس‌جمهور تصمیم گرفت حرف‌های خود را اصلاح کند، لذا با انتشار پستی در صفحه شخصی اینستاگرام خود توضیح داد: «در گفت‌وگوی صمیمانه‌دیشب با فعالان بخش خصوصی استان اصفهان، بخشی از عریضه به‌دلیل برداشت یا انعکاس ناقص، متأسفانه دچار تحلیل نادرست در فضای رسانه‌ای شده است. وی ضمن بیان دوباره حرف‌های روز پنجشنبه خود این بار به‌صورت مکتوب و با ادبیاتی دقیق تر نوشت: «آنچه در تشریح

ماجرای دولت حسن روحانی و دلار ظاهر داستان بی‌پایانی است که در این ماه‌های آخر نه‌تنها ادامه دارد که با وقایع غیرمنتظره هر مخاطبی را شگفت زده می‌کند. در طول این حدوداً هشت‌سال اپیزودهای مختلفی از داستان دولت و دلار برای مردم به‌نمایش گذاشته شده‌اند؛ یک روز پول پاشی و آتش زدن ۱۸ میلیارد دلار ناقابل برای مدیریت بازار روز دیگر تصمیم غیرکارشناسی در تعیین دلار تک‌نرخ‌ی روی ۴۲۰۰ تومان، روز دیگر تلاش برای بازی سیاسی با پول‌های بلوکه‌شده در کشورهای خارجی و... .

در این مسیر البته نمونه مناخری هم هست که اگر جار و جنجالش بیشتر از مابقی موارد نباشد، حتماً کمتر نیست. حرف‌هایی صریح که برای حدوداً ۲۴ ساعت افکار عمومی را به‌چالش کشیدند و اصلاحیه‌ای که البته نتوانست موثر واقع شود. ماجرا از این قرار است که در آخرین روز کاری هفته گذشته سیدمحمود واعظی، در آیین تجلیل از صادرکنندگان نمونه استان اصفهان و درحالی که درباره تحریم و مشکلات اقتصادی این دوران سخن می‌گفت، حرف‌های عیبی زد که به‌سرعت تیرت اول رسانه‌ها شد و بسیاری از تحلیل‌هایی را که تا پیش از این براساس تخمین و حدس و گمان مطرح می‌شد، رسمیت بخشید.

ما دلار را گران کردیم

واعظی روز پنجشنبه با اعتراف به اینکه دولت در بازار ارز دخالت کرده و به‌صورت دستوری نرخ را بالا برده است، گفت: «طی سه‌سال گذشته ما در جنگ تمام‌عیار اقتصادی بوده‌ایم و افزایش قیمت دلار تا ۲۷ هزار تومان به‌دلیل اداره اقتصاد کشور بوده است، از نظر اقتصادی ارز ایران ۲۵ تا ۲۷ هزار تومان نیست و ما برای از بین بردن فشار دشمنان و حل مسائل این کار را انجام دادیم. «این حرف خیلی واضح و روشن که تایید‌کننده ورود موثر دولت و دستکاری در بازار به‌نفع افزایش نرخ بود،

نماینده مردم تبریز در مجلس در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تشریح کرد

چوب حراج دولت بر اعتماد عمومی

اگر واعظی وزیر بود، او را در مجلس به استیضاح می‌کشاندیم

اگر واعظی وزیر بود او را در مجلس به استیضاح می‌کشاندیم

نماینده مردم تبریز در مجلس درخصوص احتمال ادامه چنین روندی در دولت بعد تأکید کرد که مجلس به هیچ‌عنوان این روند را نخواهد پذیرفت و اگر واعظی وزیر بود و چنین سخنانی را مطرح می‌کرد، ما حتماً او را در مجلس به سوال و استیضاح می‌کشاندیم.

مجلس منتظر توضیحات دولت درباره سخنان واعظی است

وی بر همین اساس افزود: «مجلس منتظر توضیحات دولت درباره سخنان واعظی خواهد بود و این را پیگیری خواهد کرد. «میرتاج‌الدینی درباره اقدامات لازم برای پیشگیری از بدتر شدن وضعیت اقتصادی کشور در دوره روحانی تصریح کرد: «نسخه اصلی حل مشکلات اقتصادی کشور همان راهی است که مقام‌معمّر رهبری در اقتصاد مقاومتی مبنی بر توانمندسازی داخلی و پیش رفتن در مسیر مقابله با تحریم مشخص کرده‌اند. «رئیس کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی دفع و خنثی‌سازی تحریم‌ها را یک مسیر اصلی عنوان کرد که باید ازسوی مسئولان اقتصادی کشور دنبال شود و بر همین اساس گفت: «ما در عین حال باید برای لغو تحریم‌ها نیز تلاش کنیم و در این صورت بخش عمده‌ای از مشکلات اقتصادی کشور حل خواهد شد.»

عضو کمیسیون برنامه‌بودجه مجلس در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

تلاش مجلس دور کردن دولت از رفتارهای بی‌ثبات‌کننده اقتصاد است

مسئولیت‌ناپذیری دولت در اقتصاد، جدید نیست

زمینه می‌توان به‌عملکرد غلط در بورس، ارز و سایر تصمیمات غلط در جریان بنزین و ارز ۴۲۰۰ تومانی اشاره کرد که دچار تناقض هستند.

دولت از یک‌سو نرخ ارز را ۴۲۰۰ تومان اعلام می‌کند اما کسی مسئولیت آن را نمی‌پذیرد

دولت از یک‌سو اعلام می‌کند نرخ ارز ۴۲۰۰ تومان است و ازسوی دیگر کسی مسئولیت آن را قبول نمی‌کند یا در جریان افزایش ارز ابتدا تکذیب و سپس به‌نوعی این کار را مدیریت‌شده تلقی می‌کند و پایه‌های اعتماد مردم به حکومت سست می‌شود و مشکلات جدی برای کشور ایجاد می‌کند. درحال حاضر شاهد هستیم مقبولیت دولت از بین رفته و مسئولان دولتی جرات حضور بین مردم را ندارند و این امر به‌دلیل تناقضات و برخورد‌های بدی است که داشته‌اند، لذا رفتارهای متناقض سبب ایجاد مشکلات برای مردم نیز شده است.

تلاش مجلس جلوگیری از بروز رفتارهای تند و بی‌ثبات‌کننده دولت است

در برابر این مواضع متناقض مجلس چه اقدامی انجام می‌دهد؟ تلاش ما این است از رفتارهای تند و بی‌ثبات‌کننده دولت جلوگیری کنیم و به همین دلیل در این مدت به‌شکل‌های مختلف اعم از تذکر، جلسات و نشست مشترک سعی کردیم دولت را از رفتارهای زیگزاگی و بی‌ثبات‌کننده دور کنیم. ولی در برخی مواقع کنترل دولت از دست ما خارج می‌شود که این نتیجه برداشت غلط دولت نسبت به مردم است. دولت به‌جای آنکه مردم را محرم بداند و با همراه کردن آنها سیاست‌های خود را پیش ببرد با بی‌اعتماد کردن مردم کار خود را پیش می‌برد، غافل از اینکه بزرگ‌ترین سرمایه دولت وجهت و جایگاه و سرمایه اجتماعی است و متأسفانه در این دولت به‌این امر کمترین توجه شده است؛ چنانچه امروز دولت بین مردم اعتباری ندارد به‌دلیل آن است که اهمیت و جایگاهی برای سرمایه اجتماعی خود قائل نبوده و این نکته را در محاسبات خود منظور نکرده است.

هدف بانک مرکزی کنترل نرخ دلار در برهه‌های مختلف بود اما نتوانست

آنها بار دوم تلاش کردند قیمت دلار بالای ۲۰ هزار تومان نرود، ولی موفق نشدند و در گام سوم نیز تلاش شد اجازه ندهند قیمت دلار بالای ۳۰ هزار تومان برود که این هم صورت نگرفت؛ دلیل آن نیز این است که وضعیت منابع ارزی و تحریم کشور و فضای سوداگری و روانی در اقتصاد ایران اجازه مدیریت را در این موارد به بانک مرکزی نمی‌داد، اما با وجود این، هدف بانک مرکزی این بود که قیمت دلار را در برهه‌های مختلف کنترل کند، ولی نتوانست. لذا اینکه گفته شود بانک مرکزی از قصد این کار را می‌کند، اصلاً درست نیست؛ چراکه بنده بارها شاهد تلاش مدیران بانک مرکزی بوده‌ام و می‌دانم بانک مرکزی تمام تلاش خود را کرد که اجازه ندهد قیمت دلار در برهه‌های مختلف افزایش یابد، اما موفق نشد. بنابراین این بحث که دولت‌ها نرخ ارز را دستکاری می‌کنند باید رد شود؛ چراکه این امر تبعات مخربی را ایجاد می‌کند و دلیل آن این است که مطالبه در آینده از دولت‌ها زیاد است و توسعه مردم احساس می‌کنند کنترل قیمت دلار بالا و پایین رفتن دست دولت است، درحالی که در شرایط تحریمی به‌دلیل مسدود بودن منابع و فشار بر منابع ارزی امکان مدیریت کار سختی بود.

امکان کاهش قیمت دلار در آینده زیر ۲۰ هزار تومان وجود ندارد

آیا امکان کاهش نرخ ارز در آینده متصور است؟ امکان کاهش قیمت دلار در آینده زیر ۲۰ هزار تومان وجود ندارد؛ یعنی حتی اگر همه تحریم‌ها برطرف شود، همچنان قیمت دلار به‌دلیل شرایط کنونی اقتصاد ایران زیر ۲۰ هزار تومان نمی‌آید، بنابراین اقتصاد ایران باید خود را با این عدد تطبیق دهد، کم‌اینکه حقوق و دستمزد، سرمایه‌گذاری، ساخت‌وساز، صادرات، واردات و همه ارکان اقتصاد ایران خود را با آینده قیمت دلار در محدوده ۲۰-۲۰ هزار تومان تطبیق می‌دهد و ما شاهد افزایش متناذر حقوق کارمندان بوده‌ایم.

جعفر قاری، عضو کمیسیون برنامه‌بودجه مجلس در گفت‌وگو با فرهیختگان ضمن انتقاد از رویکردهای اقتصادی دولت در افزایش نرخ دلار به تحلیل سخنان اخیر واعظی مبنی بر افزایش نرخ ارز برای مدیریت جنگ اقتصادی پرداخت که در ادامه آمده است.

|||

روز پنجشنبه واعظی، رئیس دفتر رئیس‌جمهور بیان کرد ما قیمت ارز را افزایش دادیم تا بتوانیم اقتصاد کشور را در جنگ اقتصادی مدیریت کنیم. هرچند وی بعداً در روز جمعه اصلاحیه‌ای بر سخنان قبلی خود زد اما خبر قبلی در بسیاری از رسانه‌ها تثبیت شده بود. ارزیابی شما از این سخنان چیست؟

این سخنان کاملاً اشتباه است؛ چراکه تلاطم‌های نرخ ارز موجب افزایش نرخ کالاهای قابل تجارت و غیرقابل تجارت شده است؛ لذا اگر هم بتوانید قیمت ارز را کاهش دهید قیمت‌ها به‌سبب پایین چسبندگی دارند و کاهش نمی‌یابد، از این‌رو در شرایطی که اقتصاد وابسته به درآمد‌های ارزی است، طبیعتاً نابسامانی و عدم ثبات کل اقتصاد کشور را برهم می‌زند و سرمایه‌گذاری‌ها مختل شده و حتی بسیاری از سرمایه‌گذاری‌ها در اثر این بی‌ثباتی‌ها از بین می‌رود.

سیاست‌های اقتصادی دولت سبب بروز تورم و رکود به‌صورت هم‌زمان شده‌است

بنابراین اگر دولت چنین استدلالی داشته اشتباه کرده و شیرازه کشور را هم پایشده و سبب بروز تورم و رکود به‌صورت هم‌زمان شده است، درصورتی که در چنین مواردی نرخ ارز را به‌صورت کنترل‌شده افزایش می‌دهند نه به‌صورت جهشی که اوضاع کشور را مختل کند.

البته این سخنان واعظی درحالی است که پیش از این دولت چنین امری را تکذیب کرده بود، اکنون با توجه به این اظهار نظر اعتماد عمومی و اطمینان مردم به اصل حاکمیت چطور می‌شود؟

متأسفانه دولت به‌اشکال مختلفی با عملکردهای غلط اعتماد مردم را سلب کرده است که در همین

رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

مسئولان دولتی به‌گونه‌ای سخن نگویند که اعتماد عمومی خدشه‌دار شود

هدف بانک مرکزی کنترل نرخ دلار در برهه‌های مختلف بود، اما نتوانست

امکان کاهش قیمت دلار در آینده زیر ۲۰ هزار تومان وجود ندارد

نیز نشان می‌دهد هرگز این افزایش یا کاهش خواسته نبود و دولت هرگز تمایل نداشت قیمت دلار افزایش یابد. ما باید تحلیل بحث‌های ارزی را از رئیس کل بانک مرکزی بشنویم و دلیل این امر این است که رئیس کل بانک مرکزی کاملاً در جریان جزئیات مسائل ارزی بوده و هست و بنده نیز اطلاعات را کامل رصد کرده‌ام.

درباره تبعات نوسان بسیار زیاد نرخ ارز هم توضیح دهید.

در مجموع هیچ دولتی در جمهوری اسلامی ایران حاضر نشده قیمت دلار را افزایش یا کاهش دهد و دلیل آن نیز مشخص است. ۷۰ درصد محصولات تولیدی و مصرفی در اقتصاد ایران از مواد اولیه و قطعات وارداتی است و ارزبری خارجی دارد، لذا در اقتصادی که ۷۰ درصد مواد اولیه، قطعات و محصولات آن وارداتی است، تورم به‌قیمت ارز کاملاً گره می‌خورد و هیچ دولتی هم حاضر نیست بپذیرد قیمت دلار بالا برود، چون این بار تورمی دارد. بنابراین از این منظر در دولت دوازدهم از سال ۹۷ شاهد بودیم جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور، بحث دلار ۴۲۰۰ تومانی را پایه‌ریزی و تلاش کرد قیمت دلار روی ۴۲۰۰ تومان نگه داشته شود، درحالی که این گونه نگه‌داشت قیمت دلار در این اعداد امکان‌پذیر نیست و این ناشی از کاهش منابع ارزی کشور بود.

هرچه فشار تحریم تشدید شد، وضعیت ارزی کشور وخیم‌تر شد

هرچه فشار تحریم تشدید شد، وضعیت ارزی کشور وخیم‌تر و فشار بر منابع ارزی

و حید شقاقی شهری، رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به بررسی مدیریت اقتصادی دولت در تعیین نرخ ارز و دلار و تبعات این موضوع پرداخته است که مشروح این مصاحبه را در ادامه مشاهده می‌کنید.

|||

باتوجه به سخنان واعظی مبنی بر افزایش نرخ دلار توسط دولت برای اداره اقتصاد کشور در شرایط جنگ اقتصادی، تحلیل شما چیست؟

چنین حرفی مسندیت ندارد و ازسوی دیگر این مباحث به اعتماد مردم نیز لطمه می‌زند. همان‌طور که هم‌تی، رئیس بانک مرکزی تأکید کرد، نرخ ارز هرگز به‌شکل دستکاری شده بالا و پایین نمی‌شود و این نرخ حاصل وضعیت منابع ارزی کشور و ناطامینانی‌هایی است که دلار را به ۳۲ هزار تومان نیز رساند؛ وقتی ناطامینانی بیرونی یعنی بحث انتخابات آمریکا حل شد، شاهد شکسته شدن حساب ۱۰ هزار تومانی نرخ دلار و رسیدن آن به حدود ۲۲ هزار تومان بودیم، اما بحث بین مقامات آمریکا و ایران به انضمام احتمال طولانی شدن مذاکرات سبب شد دوباره دلار روی ۲۶ هزار تومان برود.

دولت هرگز تمایل نداشت قیمت دلار افزایش یابد

ازسوی دیگر انتشار اخباری مبنی بر آزادسازی منابع بلوکه‌شده ایران در کره و همچنین در ژاپن و عراق قیمت دلار را به ۲۳ هزار تومان کاهش خواهد داد، اما بررسی روند گذشته